

Sophia in't Veld „Az Európai Unió terrorelhárítási politikája: fő eredmények és jövőbeli kihívások” című jelentésének néppárti véleményezőjeként Hankiss Ágnes előterjesztése

Ennek a munkadokumentumnak a célja rendkívül világos és logikus, és ami itt elég ritka - ha szabad ezt mondanom - tudományos igényű a megközelítése, amihez engedje meg In't Veld asszony, hogy gratuláljak!

Ugyanakkor engedjék meg, hogy az idő rövideje miatt csupán jelezzem azokat a pontokat, amelyeken nincs egyetértés közöttünk, illetve, ahol hiányolom azokat a konkrétumokat, amelyek meggyőzhetnének bennünket arról, hogy ez az elképzelés valóban kivitelezhető.

Hadd induljak ki abból, hogy a terrorelhárítással kapcsolatos vitáinknak van néhány olyan sarokpontja és célja, amelyek zömében nagy többségben egyet szoktunk itt érteni. Ez nyilvánvaló. Kulcskérdésnek tűnik azonban az, vitáink is nagyrésztben ekörül zajlanak, hogy ki mit tart fontosabbnak azokban a helyzetekben amikor két alapvető európai érték: a Privacy-hez és a Security-hoz fűződő jog kívánatos összhangja, egyensúlya valamiért úgy tűnik, hogy veszélybe kerülhet, megbillenhet, akkor ki mit tekint prioritásnak, hogyan kívánja az ellentmondást a holtpontról kimoszítani.

A munkadokumentum kiindulópontja elfogadható: lássuk tisztábban, mint eddig, mire fordítódnak a terrorelhárításra fordított költségek, hogyan használják fel őket és minden esetben indokolt és arányos volt a hozzájuk kapcsolódó célkitűzés.

A célkitűzést tehát látjuk, a megvalósíthatóságot illetően azonban igen szkeptikus vagyok, mivel a jelentésből nem kapok választ olyan alapvető kérdésekre, mint:

1. Léteznek-e valóban független szakértők az elmúlt évek terrorellenes politikájának a vizsgálatára? Pártoktól valóban lehetnek függetlenek, de a saját értékrendjüktől nem. Én inkább azt tapasztalom, hogy a kutatók között is megjelenik ugyanaz az ellentét, ami itt közöttünk, képviselők között is megvan... Azaz, vitás pontokon vannak, akik a személyiségjogok védelmére helyezik a hangsúlyt, míg mások inkább a biztonságot helyezik előtérbe. Hogyan történne a kutatók kiválasztása, az objektivitás és az elfogulatlanság biztosítása?

2. Teljeskörű térkép az európai terrorizmusellenes politikáról, beleértve a tagállamokét is, azért, hogy világossá váljanak a felesleges, túlzott párhuzamosságok... Valóban a fúziós szempont, amelyre a CTC is helyezi a hangsúlyt, és amely fúziós központok formájában megvalósulóban van Európában, ezt megkívánná. Egyetértek, de: hogyan kötelezhető adatszolgáltatásra a tagállamok a szubszidiaritás elvének megsértése nélkül? Milyen stratégiát kell kidolgozni a bizalom erősítésére a tagországok rendvédelmi szervei között? Hisz máskülönben aligha számolhatók fel a pazarló párhuzamosságok!

3. Való igaz, hogy a terrorellhárítás magáncégek és ágazatok számára jelentős profitot hoz, és jelentős adminisztratív költségekkel jár.

Kérdés: hogyan lehet mindezt láthatóvá tenni anélkül, hogy ne járna együtt komoly biztonsági kockázattal? Tudjuk például, hogy számos országban a titkosszolgálati beszerzések biztonsági okból mentesülnek még a közbeszerzési előírások hatálya alól is...

4. Adathalászat igen, profilkészítés nem – elfogadható - e ez az álláspont? Itt aligha lehet figyelmen kívül hagyni a

terrorizmus megváltozott arculatát, elsősorban a diverzifikációt vagy az internetes toborzást, ami mind a profilkészítés mellett szól. Van-e egzakt definíciónk egyikről és a másikról?

Hasonlóan ahhoz, ahogy az Europol-on is számonkérünk adatokat a PNR-ral kapcsolatban, de nem tudjuk pontosan megadni, hogy mit akarnánk megkapni tőlük, a biztonsági kockázat nélkül kiadható adatok közül. Ha számos tekintetben mi magunk nem tudunk professzionálisabban fogalmazni és az igényeinket konkrétan és tényszerűen megadni, könnyen olyan látszat alakulhat ki, hogy az adatvédelemhez fűződő politikai célkitűzés, és főként a politikai marketing nagyobb súllyal esik a latba, mint az, hogy egyetlen ember életét se tegyük ki felesleges veszélynek!

5. Arányosság vizsgálata. Az igazán lényeges elemek, amelyek megvilágítják az arányosságot, indokoltságot mindig titkosak maradnak, például azért, hogy ne dekonspirálódjanak hírszerzési források vagy ne kerüljenek veszélybe folyamatban lévő felderítések... Itt jegyezhetõ meg, hogy az egységes képalkotás érdekében elkerülhetetlen a fenyegetés-értékelések harmonizálása a tagországok között!

6. A parlamenti ellenõrzés szükségessége. Egyetértünk. Probléma: ha mondjuk létrejön egy albizottság, de a tagjai nem esnek át nemzetbiztonsági átvilágításon, akkor a titkosszolgálati vezetõk semmi lényegeset nem fognak mondani. Hogyan lehet ezt megoldani?

7. Az USA gyakorlatának az ellenõrzése és megváltoztatása nem a mi dolgunk. Milyen valós ismeretekkel bírunk és bírhatunk propagandisztikus újságcikkeken és hasonlókon kívül? Csak az USA-val történõ, konszenzusra épülõ együttmûködés keretében tartanám elképzelhetõnek... erre azonban a kölcsönös igényt nem látom.

Összegezve: a célkitűzés világos. Ahhoz azonban, hogy komolyan véleményt alkothassunk a jelentésről, ismernünk kellene a választ a fenti kérdésekre. Megvalósítható-e a terrorellenes politika teljes körű átvilágítása biztonságunk veszélyeztetése nélkül? Meddig mehetnek el a bűnüldöző szervek a titkosság feloldásában? Elmehetnek-e addig, ami a fenti kérdések hiteles és alapos megválaszolásához szükséges és indokolt, anélkül, hogy a terroristák ötleteket kapjanak, tanuljanak belőle és máris előttünk járjanak néhány lépéssel? A terrorizmus rendkívül tanulékony. Minden nyilvánosságra kerülő adat, ami bepillantást enged a terrorelhárítás módszereibe, értékelésekbe azzal a veszéllyel jár, hogy a másik oldal profitál belőle! Ez a szempont mintha nem tükröződne a jelentésben!